

Asia: VN/11210/2020

HE laiksi rikoslain 25 luvun 9 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Journalistiliitto kannattaa hallituksen esitystä laiksi rikoslain 25 luvun 9 §:n muuttamisesta.

Järjestelmälliseen häirintään, uhkailuun ja maalittamiseen on tarpeen puuttua nykyistä vahvemmin. Tällaiset teot uhkaavat sananvapautta, viranomaistoimintaa, tutkimusta ja tiedonvälitystä sekä demokratiaa.

Journalistien uhkailu tai muu painostaminen vaarantaa kansalaisten oikeuden vastaanottaa tietoa.

Uhkailu on tiedonvälityksen kannalta erityisen haitallista, jos uhkausten kohteeksi joutuminen estää tiettyjen aiheiden käsittelyn julkisuudessa. Asiaa koskevan tutkimustiedon mukaan uhkailu vaikuttaa jonkin verran julkaisujen sisältöihin. Lähes 20% journalisteista joutuu säännöllisesti sanallisten vihanilmausten kohteeksi.

Kuten hallituksen esityksessä todetaan, ei laittoman uhkauksen kaltainen väkivallalla tai muulla rikoksella uhkaaminen nauti sananvapauden suojaa. Kun työtehtävässä olevaa uhataan rikoksella, se ei ole hyväksyttävää, eikä se ole osapuolten yksityisasia. Esityksen mukaan syyttäjä saisi nostaa syytteen laittomasta uhkauksesta, mikäli teko on kohdistunut henkilöön hänen työtehtävänsä vuoksi. Syyttäjän toimintamahdollisuus on tärkeä muutos, sillä uhkailu tai maalittaminen saattaa lamauttaa kohteensa, eikä kohde jaksa tai uskalla toimia asiassa aktiivisesti.

On tärkeää, että työtehtävä ymmärretään tässä laajasti kattaen muun muassa taiteelliseksi katsottavan toiminnan. Esityksessä on hyvin todettu myös se, että esimerkiksi sähköpostitse tapahtuva uhkaaminen voi liittyä työtehtävään, vaikka se lähetettäisiin vastaanottajan yksityiseen

sähköpostiosoitteeseen. On olennaista, että syyteoikeuden edellytystä uhkauksen liittymisestä työhön tai työtehtävään ei tulkita tässä yhteydessä liian suppeasti. Työoikeudellinen työsuhteen käsite ei riitä, sillä työtehtäviin liittyvää uhkailua kokevat myös yrittäjät. Esimerkiksi journalistisella alalla yrittäjä-freelancerit ovat osa alan vakiintunutta työvoimarakennetta. He eivät ole työnantajan työterveyshuollon tai muiden tukitoimien piirissä, ja jäävät työhön liittyvissä uhkatilanteissa työsuhteista työntekijää helpommin täysin yksin.

Oras Tytti
Suomen Journalistiliitto ry